

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 9 Maja v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 2 maja.

NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ dzisiaj wieczorem wyjechał z lutejszey stolicy, udając się do Warszawy, gdzie Sejm ma się rozpocząć d. 16 t. m.

J. C. W. WIELKI XIAŻĘ MICHAŁ, również tego dnia wyjechał do Warszawy. (J. d. S. P.)

Przez rozkaz dzienny, pod 25 kwietnia NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, na odbywaney, dnia tego, paradzie woysk Korpusu Gwardyi, zakładów woyskowych edukacyynych, naukowego saperów i 1szego batalionu pierwszego uczącego się półku karabinierów, uczącey się brygady artylleryyskiej; rot: bateryyney N. 1go, i wzorowey pieszey artylleryyskiej, we wszystkich częściach znalazłszy piękny porządek i wzorową szykowność, oświadcza szczególne Swoje uznanie i zupełne podziękowanie Dowodzącemu Oddzielnym Korpusem Gwardyi Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI, WIELKIEMU XIAŻĘCIU MICHAŁOWI PAWŁOWICZOWI; tudzież, oświadcza Swoje zadowolenie Jenerał-Adiutantowi: Dowódcy 1go Korpusu odwodowego kawaleryi, *Depreradowiczowi*; Głównemu Dyrektorowi korpusów: paziów i kadetów, *Demidowemu*; Naczelnikom: sztabu oddzielnego korpusu gwardyi, *Nejdgardtowi* 2mu; artylleryi *Suchozanetowi* 1mu, i inżynierów tegoż korpusu, *Sazonowi* 2mu; Naczelnikom dywizyy: 1szey kirysyerów, *Lewaszowi* 1mu; 1szey gwardyyskiej pieszey *Szensznorowi* 1mu i 2giey gwardyyskiej pieszey Jenerał-Porucznikowi, *Uszakowi* 1mu; Dowódcem brygad: Jenerał-Adiutantowi, *Martynowemu* 1mu, Jenerał-maiorom: *Berchmanowi* 2mu, *Xięciu Golicynowi* 3mu; Dowodzącym brygadami: *Poleszczowi* 1mu, *Kraftstremowi* i Hrabieciu *Apraksinowi* 2mu; Dowodzącemu brygadą połączoną z batalionów: Leyb-Gwardyi i uczącego się saperów, i batalionu 1go półku uczącego się karabinierów *Szilderowi*; Jenerał-Porucznikom: Dyrektorowi 1go korpusu kadetów, *Perskiemu*; 2go korpusu kadetów *Markiewiczowi* 1mu; Dyrektorom korpusów kadeckich: pawłowskiego Jenerał-maiorowi, *Klingenbergowi* 2mu, i morskigo wiceadmiralowi, *Kruzenszternowi*, naczelnikowi główney szkoły inżynierów, Jenerał-maiorowi inżynierów, Baronowi *Elsnerowi*; Jenerał-maiorom: Dowodzącemu półkiem kawalergardów, *Łańskiemu* 2mu; Dowódcem Leyb-Gwardyi półku: konnego Baronowi *Offenbergowi* 1mu, ułanów *Olferjewemu*, siemionowskiego Jenerał-Adiutantowi *Szipowowi* 1mu; Jenerał-Maiorom: grenadyerów, *Szipowowi* 2mu, izmayłowskiego *Annenkowi* 1mu, pawłowskiego *Arbuzowi*, finlandzkiego *Bernikowi*, a szczególniey preobrażeńskiego Jenerał-Adiutantowi *Islenjewemu*; Jenerał-maiorom, Dowodzącym półkami zakładów naukowych: 1go dowódcy szkoły podchorążych gwardyi, *Godeinowi* 1mu, i 2go dowódcy półku szlachetnego *Wilkenowi* 1mu; zarządzającemu uczącą się brygadą artylleryi i szkołą *Perrenowi* 1mu; Dowódcem brygad artylleryi, gwardyyskich: 1szey *Sumarokowi*, 2giey *Statkowskiemu*, konney *Herbelowi* 2mu i uczącey się *Waksmutowi*, Ober-kwatermistrzom; oddzielnego korpusu gwardyi, Xięciu *Golicynowi* 1mu, Półkownikom: 1go odwodowego kawaleryi, *Briummerowi*, deżurnym Sztaba Officerom oddzielnego korpusu gwardyi *Zwienhorodzkiemu* i 1go odwodowego korpusu kawaleryi, *Moczulskiemu* 3mu, Dowódcy Leyb-Kirysyerów półku Jego CESARSKIEY MOŚCI, Adiutantowi bokowemu, *Zadow-*

skiemu; Dowodzącym półkami Leyb-Gwardyi: moskiewskiego Adiutantowi-skrzydłowemu, *Chwoščzyńskiemu*, strzelców *Puszczynowi* i dowodzącemu i uczącym się karabinierów, Adiutantowi-skrzydłowemu, *Bibikowi*; Dowódcem batalionu półków Leyb-Gwardyi: moskiewskiego *Markowemu* 5mu, *Bentkowskiemu* i Dowodzącemu, *Butowskiemu* 3mu, siemionowskiego Hrabieciu *Tolstemu*, *Kidigerowi* i *Rebinderowi*, grenadyerów *Szczerbatskiemu*; Podpółkownikom: *Szpigelbergowi* i dowodzącemu *Majborodzie*; Półkownikom: izmayłowskiego Adiutantowi skrzydłowemu *Dewittowi*, *Korowickowi* i *Kornilowi*, pawłowskiego *Nikolajewemu* 1mu, *Stiepanowi* 9mu i *Diaczenkowi*, strzelców Adiutantowi bokowemu, Baronowi *Fredyryksowi* 4mu, voi *Mollerowi* i Dowodzącemu *Wiatkinowi*, finlandzkiego Adiutantowi skrzydłowemu *von Mollerowi* 1mu, Dowodzącemu *Szwanwiczowi* 1mu i *Okitowi*, w szczególności zaś preobrażeńskiego Baronowi *Szlippenbachowi*, Adiutantowi skrzydłowemu *Debat-Skoroteckiemu* i *Chomutowi*, Leyb-Gwardyi saperów: Dowodzącemu, Xięciu *Wadylskiemu*, uczącego się saperów, Jenerał-maiorowi *Luce*, 1go uczącego się półku karabinierów, Podpółkownikowi *Stolpowskiemu*; Dowodzącym batalionami zakładów woyskowych edukacyynych, Półkownikom: pierwszego paziów korpusu, *Szabece* 1mu; drugiego 1go korpusu kadetów *Sławińskiemu* 2mu; trzeciego 2go korpusu kadetów *Kenigowi*; czwartego pawłowskiego korpusu kadetów, Podpółkownikowi *Głowackiemu*; piątego półku szlacheckiego Półkownikowi *Borodinowi*, i szóstego korpusu morskigo kadetów Kontr-admiralowi *Kaczafowemu*; Dywizyjnemu Półkownikom: kawalergardów Adiutantowi skrzydłowemu *Pestelowi* i *Grynwaldowi* oraz *Kozinowi* 1mu, konnego Adiutantowi skrzydłowemu *Zacharzewskiemu* 2mu, *Cynskiemu* i *Essenowi* 2mu; Leyb-Kirysyerów *Langelowi*, Podpółkownikowi *Lassotowiczowi* i Maiorowi *Milewskiemu*, Półkownikom: Leyb-Gwardyi półku ułańskiego, Xięciu *Bagratiomowi* 1mu, Xięciu *Bagrationowi* 2mu i *Lizogubowi*; Dowódcem szwadronów Leyb-Gwardyi: konnych pionierów *Bartolomejowi* 4mu i kaukazkogońskiego *Sultanowi-Girejowi*, Dowódcem artyllerycznych rot gwardyi: bateryynych: N. 1go, *Simboriskiemu*, N. 2go, *Majkowi* 2mu, N. 3go *Majkowi* 1mu i N. 4go *Siversowi*; lekkich N. 1go: Dowodzącemu, kapitanowi *Stachowiczowi*, i N. 2go Półkownikowi *Kozlaninowi*, artylleryi konney: Dowodzącemu baterią bateryyną Sztaba, kapitanowi, Hrabie *Tolstemu*, lekką N. 1go baterią, Półkownikowi *Łabanowemu*; uczącą się brygadą artylleryi bateryyney, N. 1go roty, Podpółkownikowi *Noldowi* i wzorową rotą pieszą Podpółkownikowi *Chalańskiemu*; Dowodzącemu dywizyonem artylleryi, Dowódcy szkoły artylleryyskiej, Półkownikowi *Kowanowskiemu*; Dowódcy roty konduktorów szkoły główney inżynierów, Półkownikowi *Wejcnbrejerowi*; oraz wezystkim PP. Sztaba i Ober-Officerom; a dla rang niższych daruie po dwa ruble, po dwa funty mięsa i po dwie porcey wódki na każdego. (R. I.)

Odessa dnia 16 kwietnia

Ogłoszenie urzędowe.

Uwiadamia się ninieyszém kupców, że przedsięwzięte zostały potrzebne środki ku ułatwieniu weyscia na morze Azowskie statkom, ładowanym to-

warami nieprzyymującymi zarazy. Statki te, przybywszy do Kercza, będą tam ulegały tylko ośmiomdniowej obserwacji i oczyszczeniu żywności i innych rzeczy do podróży należących, które biorą w siebie zarazę; po czém mogą one udawać się do Taganrogu, gdzie będą przyjęte z temiż, co wprzód ostrożnościami kwarantannowemi. Statki przychodzące z balastem, albo ładowane towarami przyymującymi zarazę, wylączają się od tego prawidła i powinny odbyć w Kerczu zupełny termin kwarantannowy, tudzież oczyszczyć się przed wejściem na morze Azowskie.

— Od 28 marca do 12 kwietnia przybyło 70 okrętów, a w ogóle od rozpoczęcia się żeglugi tegorocznej, przybyło 171 okrętów. Oplłynęło 52; ogółem zaś wyszło od początku żeglugi 195 statki.

— Od 27 marca do 9 kwietnia przybyło do naszego miasta 559 podwód, na których przywieziono 2,292 czwartki pszenicy (W. O.)

Odessa dnia 19 kwietnia.

Kommissya, ustanowiona dla urządzenia studni artezyjskich, na podskarbiego swego wybrała Pana Łoginowa.

— Inżynier francuzki, P. de Chatilbn, przez JW. Jenerał-Gubernatora wysłany do Kymu, na południowym brzegu tego półwyspu, wokolicach *Mischara*, majątku P. *Naryszkinowej*, odkrył pokłady marmuru szaro-białego, szarego, białego - palowego, różowego z żyłkami, czerwonego i czerwonego z żyłkami.

— Dnia 19 marca, Cesarz Jegomość, na zaświadczenie Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał Gubernatora, o gorliwej służbie zostającego przy nim do osobnych porczeń 8mej klasy *Katantajewa*, n a y ł a s k a w i a y r i c z y ł g o m i a n o w a ć R a d c ą D w o r u .

— Dnia 25 kwietnia. Gонец zawczora przybyły z głównej kwatery naszej Armii w *Burgasie*, przywiózł wiadomość, że Porta zupełnie się zgodziła na warunki traktatu, zawartego przez trzy Mocarstwa w *Londynie*, względem *Greyci*, i że ta kraina została przez Sultana uznana za niepodległą.

— Dnia 21 t. m., z okoliczności Imienia JEX cerkwi odbywano się ^{habozenstwo} ~~habozenstwo~~ naszego miasta byli przytomni: JW. Jenerał-Gubernator, P. Naczelnik miasta, oraz wszyscy urzędnicy wojskowi i cywilni, tu się znajdujący. Wieczorem, w Instytucie panien salachetnych był dany bal, i gnach tego zakładu jaśniał oświecony. Na ten bal byli zaproszeni rodzice i krewni wychowank, i podobnie, jak dawniej, znajdowali się za kratkami w sali tańców. (J. d'Odess.)

Kercz dnia 12 kwietnia.

W porcie naszym znajduje się 170 statków, z tych 115 w kwarantannie. Po morzu Azowskim pływają jeszcze wielkie bryły lodu; pominoto niektóre statki odważyły się udać na to morze. Te, które pierwey wypłynęły, powrócić do Kercza musiały: bo do 10 kwietnia nie można było żeglować po morzu Azowskim. (W. O.)

Orzechow 5 marca.

Dnia 19 lutego r. t. w mieście Orzechowie od stopnienia śniegu i wielkiego deszczu, woda w płynącej blisko miasta rzeczce *Konce*, wyszła z brzegów i zalała wieś przyległą; ponieważ woda przybywała stopniami, przeto mieszkańcy zdołali ocalić się. Niektórzy z nich ponieśli znaczną szkodę przez zniesienie domów, zalanie zboża w brzegach, siana i t. p. Szkoda przez powódź zrządzona po obrachowaniu wynosi do 1,000 rubli. Dalszych nieszczęść nie było. (W. O.)

Taganrog, dnia 9 kwietnia.

Od dnia dzisiejszego została otworzoną żeglu-

ga w tutejszym porcie, i uczynione wszelkie potrzebne w tym względzie rozporządzenia.

— W roku 1825, podczas przebywania w *Taganrogu* Błogosławionej pamięci CESARZA ALEXANDRA Igo, P. Noworossyjski i Bessarabski Jenerał-Gubernator, otrzymawszy od różnych właścicieli statków przybrzeżnych czyli kabotażowych zażalenie, względem przeszkód i trudności, wynikających z formalności, przestrzeganej przy budowaniu i żegludze okrętów na morzu Azowskim, miał zaszczyt zwrócić na ten przedmiot uwagę NAYJAŚNIEYSZEGO PANA. CESARZOWI Jegomości podobno się rozkazało ustanowić kommissya, której obowiązkiem było zająć się roztrząśnieniem uprzednich formalności, tyjących się budowania statków kabotażowych, i obmyśleć środki ku ich ulżeniu. Kommissya poruczenia swoje ukończyła w r. 1826; środki przez nią obrane zostały potwierdzone przez wyższą Zwierzchność i uczyniły dobroczynny skutek w rozprze-strzenieniu kabotażowej żeglugi po morzu Azowskim. W r. 1826 zbudowano nowych okrętów: w *Taganrogu* 2, w *Rostowie* 1; a w 1827 i 1828, zbudowano ich: w *Taganrogu* 24, w *Rostowie* 5, w *Mariupolu* 2; oprócz tego zaczęte w roku 1828 zostały skończone w 1829. W tymże roku, w *Taganrogu* zbudowano następujące statki: brygantyna s. *Nikołaj-Cudotworca*, właścicielina Hrabiny *Litty, Mitrowa*; bryg s. *Michał Archanioł*, tegoż *Mitrowa*; brygantyna *Leontino*, kupców taganrogskich: *Draszkiewiczza* i *Łuczicza*; bryg s. *Anna*, kupca nachiczewskiego *Popowa*; galiota s. *Andrzej-Pierwszego Wezwania*, kupca kazańskiego *Borysowa*; łódka s. *Nikołaj*, kupca taganrogskiego *Sakelari*; brygantyna *Jacenty Demidow*, *Pawła* i *Anatoliusza Demidowych*; brygantyna s. *Eustachi*, tychże *Demidowych*; mariuga s. *Eliasz*, kupca kazańskiego *Borysowa*; bryg s. *Jan*, tegoż *Borysowa*; łódka *Izodolo-Pigi*, mieszkańca taganrogskiego *Krassi*; morska łódka podwozowa kupca taganrogskiego *Mussyri*; łódka s. *Nikołaj*, charkowskiego kupca syna *Kuzina*; bryg s. *Spirydion*, taganrogskiego kupca *Mussyri*; bryg s. *Trójca*, taganrogskiego kupca *Zacharowa*; korweta *Witopelante*, taganrogskiego kupca *Remadzi*; bryg s. *Nikołaj*, taganrogskiego kupca *Skilioti*; brygantyna *Przenajświętsza-Matka-Boska*, taganrogskiego kupca *Przenajświętsza-Matka-Boska*, taganrogskiego kupca *Czuli*.

W ciągu roku 1829 w *Rostowie* zbudowano następujące okręty kabotażowe: okręt dwumasztowy taganrogskiego kupca *Krizmana*; dwumasztowy rostowskiego obywatela *Miroszniczniki*; dwumasztowy rostowskiego obywatela *Marczenki*; dwumasztowy okręt s. *Nikołaj*, rostowskiego obywatela *Moshalenki*; dwumasztowy okręt s. *Nikołaj*, rostowskiego obywatela *Bortuckiego*; dwumasztowy s. *Katarzyna*, rostowskiego obywatela *Diatłowa*; dwumasztowy okręt s. *Car-Konstanty*, rostowskiego obywatela *Swistuna*; dwumasztowy okręt s. *Nikołaj*, rostowskiego obywatela *Traianiewa*; dwumasztowy okręt s. *Jerzy*, rostowskiego kupca *Czerpuszenki*; jedno-masztowy okręt s. *Andrzej*, rostowskiego obywatela *Horobca*; dwumasztowy okręt s. *Nikołaj*, kercz-iennickiego mieszkańca *Riżi*; dwumasztowy okręt *Pantelejmon*, rostowskiego kupca *Tarazowa*; dwumasztowy okręt *Trzech-Biskupow*, taganrogskiego kupca *Kołotilina*; dwumasztowy s. *Nikołaj*, rostowskiego obywatela *Niecwitaszenki*; dwumasztowy okręt s. *Michał Archanioł*, rostowskiego kupca *Meroszniczniki*; dwumasztowy *Kazańska-Matka-Boska*, rostowskiego obywatela *Kiriczenki*; dwumasztowy okręt s. *Nikołaj*, rostowskiego obywatela *Kurowina*; jedno-masztowy okręt s. *Jan*, rostowskiego obywatela *Seliwanowa*; dwumasztowy okręt s. *Jan*, rostowskiego obywatela *Attuchina*.

Wszystkich, w ciągu roku 1829, zbudowano okrętów: w *Taganrogu* 19, w *Rostowie* 21.

Porównawcza tabella przybyłych i odeszłych okrętów kabotażowych, w porcie taganrogskim, od roku 1819 do 1828 włącznie.

	Liczba okrętów kabo- tażowych.	
	przybyłych.	odeszłych.
W roku 1819	81	196
— — 1820	91	154
— — 1821	86	175
— — 1822	105	226
— — 1823	86	251
— — 1824	154	203
— — 1825	211	217
— — 1826	196	211
— — 1827	251	253
— — 1828	359	413
W ogóle	1618.	2299.

Bukarest d. 7 marca.

Dzięki pieczołowitości naszego Rządu, grassowanie zarazy w mieście zostało nakoniec zata-mowane zupełnie. Po ogólnem obejrzeniu i o-czyszczeniu, skończonem d. 25 grudnia, nagła śmierć jedney dziewczynki w dniu 3 stycznia, sprawiła niejaką względem zarazy wątpliwość; ale w dwóch miesiącach ostatnich, nie było żadnego zdarzenia morowego. Przy powtórnem miasta obejrzeniu, w d. 1 marca, zupełnie się przekonali o zata-mowaniu tej klęski: gdyż nie tylko nie znalezio-no tkniętych morowem powietrzem, lecz nawet nie postrzeżono nigdzie jego znaków.

Podług otrzymanych z cynutów wiadomości, uczynione tam obejrzenie i oczyszczenie miały ró-wnież dobroczynne skutki, iak i w *Bukarescie*. Mieszkańcy zaczynają cieszyć się zupełnem bez-pieczestwem; tymczasem, Zwierzchność nie zwal-nia swoich środków, i z jednostayną troskli-wością odbywa dalszą dobroczynną powinność swoję. (*Journ. d'Od.*)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 15 maja.

Onegdaj o godzinie 9 rano, w pałacu Ka-źmierowskim, Professorom i Uczniom uroczyste ogłoszono postanowienie N. PANA, nadające U-niwersytetowi Warszawskiemu zaszczytne nazwi-sko ALEXANDROWSKIEGO.

Inauguracja posągu Kopernika.

Jedenasty dzień maja, wiecznie poświęcony zostanie w sercu każdego Polaka. Odległe poko-lenia ze czią wspominać go będą, i winną swym poprzednikom oddadzą sprawiedliwość, iż zabytki oyczystey chwały umieli szanować!

Stosownie do ogłoszonego poprzednio pro-gramatu, Członkowie Towarzystwa Przyjaciół nauk, zgromadzili się o godzinie 10 ranney, do koscio-ła s. Krzyżskiego, a ztamtąd udali się przed wnie-siony przed swoim domem pomnik. JW. J. Ur. Niemcewicz, czcigodny tak szanownego zgroma-dzenia Prezes, wstąpiwszy na stopnie pedestalu, w tych słowach, bez pisma w pamięci naszej za-trzymanych, przemówił do zgromadzoney publi-czności:

„Trzysta lat mia, iak z łona Narodu Polskie-go wyszedł człowiek, który niepojętą przed nim tajemnicę stworzenia, obrót naszego planety oko-ło słońca, objawił zdumionemu światu. Tym nad-zwyczajnym człowiekiem, tym ziomkiem naszym, iest Mikołaj Kopernik. Jemu to wzniosła oyczyna ten pomnik, który bodayby trwał póty, pó-ki trwać będą te prawa, na których świat słone-czny stoi, a które nasz rodak zgłębił i objawił pierwszy z ludzi. Zapóźno wprowadzie uiszcza się Polska z długu zaciągniętego dla ziomka i rodaka, który iey, który całego rodu ludzkiego iest za-szczytem i ozdobą. Ale i ta zwłoka, gdyby nawet słuszny o nie padał na nas zarzut, ma swą dobrą stro-nę. Niech w niey obecne i przyszłe pokolenia czytają tę pocieszającą naukę, że prawdziwa za-sługa, mimo wszelkie zawady i wpływ mnogich wieków, odbiera zasłużone hołdy. Ten, który ca-łe życie swoje dobru ludzkości i naukom poświę-cił, przeszły Prezes Towarzystwa naszego, pierw-szy powziął myśl wzniesienia nieśmiertelnemu

Kopernikowi pomnika na ziemi oyczystey, na ziemi Polskiej. On zostawionym funduszem opędził po-łowę kosztów, kiedy drugą połowę, sposobem skła-dek wniósł naród.

Pobłogosławił Naywyższy temu zamiarowi, godnemu Polaków, godnemu całego rodu ludzkie-go. O iakżem szczęśliwy, żem dożył uwieńczenia naysymyślniejszym skutkiem takiego zamiaru, i że mnie się dostało zapowiedzieć i ogłosić, że Na-ród Polski imieniem rodu ludzkiego uiszczył się z zaciągniętego od trzech wieków względem Koper-nika długu. Dziś więc po raz pierwszy promie-nie tego słońca, którego Kopernik prawdziwe w przestrzeni niebios objawił przeznaczenie, oświe-cą oblicze jego spiżowego wizerunku.”

Po ukończoney mowie, za danym znakiem, wpośród ogłosu muzyki, spadła zasłona. Nastą-piła potym Kantata, wykonana przez Artystów Opery Teatru Narodowego, a ułożona przez Ka-pelmistrza J. C. K. Mości Karola Kurpińskiego. Wiersz był następujący:

Witay, witay Synu ziemi!

Ty coś zmierzył światow zwroty,

Już zasiadasz z wybranymi,

Gdzie wieczna nagroda cnoty!

O słońce, rzuc nań promienie,

Okryj blaskiem jego głowę!

Szczytna mowa, ciał krążenie!

On zrozumiał taką mowę.

Powtórz z Polską ziemię całą:

„Chwała wielkiemu mężowi!

„Chwała Kopernikowi,

„Chwała, chwała, chwała!”

Tegoż dnia w Hotelu Wileńskim, wspólnie obiadowali wszyscy obecni w Warszawie Człon-kowie Towarzystwa Przyjaciół nauk. Spełniono za zdrowie naszego Naymilszego MONAR-CHY i JEGO Dostoyney Rodziny. Ludwik Osin-ski deklamował swoją Odę o Koperniku. To dzie-ło, należące do naysiękniejszych płodów polskiej Poezyi, zawsze było uwielbiane, a w tym dniu, o-głoszone ustami Autora, wzniesło uczucia nayprzy-jemniejsze.

Prosty ten opis, faktów rzeczoney uroczysto-ści, traci po większey części całą swą wartość. Potrzeba było być przytomnym, ażeby zdołać uczuć zapaf i uwielbienie, którego żadne nie opi-sze pióro! Na dwie godziny przed odsłonieniem pomnika, iuż liczna nader publiczność, zaległa ulicę. Tłumy przybywających snuty się bezustan-nie. Chwała Narodu, uczczenie własney godności i zasługa przewodniczącego obrzędowi Prezesa To-warzystwa Przyjaciół Nauk, wszystko to silną i na-der mocną było zachętą. Okazali teraz Polacy, że pamięć wielkich dzieł swoich poprzedców za-chowywać i czić umieją. Wiecznym dowodem, tego stanie się w mowie będący pomnik. (*Kor. W.*)

— P. Woyciech *Jastrzębowski*, Magister Filo-zofii, dnia 6 h. m. udał się do Woiewództwa Kra-kowskiego, kończąc zamierzoną podróż, mającą na celu opisanie roślin krajowych.

— P. Romuald *Hube*, Professor Uniwersytetu, z bogactw literaturę prawną ważnem dziełem: *O-gólne zasady nauki prawa karnego.*

— Od d. 1 czerwca r. b. zacznie wychodzić w stereotypowej drukarni nowy zbiór romansów wszelkiego rodzaju, w przekładzie z oryginałów angielskich, niemieckich i francuzkich. Wybor rozważny między naylepszymi tylko dziełami, rzetelność tłumaczeń, poprawność wydania i taniść, są zasadą tego przedsięwzięcia. Komplet tego zbioru rozpocznie powieść historyczna *Waltera Skot-ta* pod tytułem: *Rob-Roy*, a po nim nastąpi *Wa-iverley*. O warunkach prenumeraty uwiadomi pro-spekt, który wkrótce ogłoszony będzie.

— W *Paryżu* doskonali się teraz w malarstwie dwóch młodych Polaków: *Fabian Sarnecki* i *Jó-zef Malinski*. Pismo *Revue encyclopedique* dono-si, że ich roboty odznaczają się pięknością i wy-kończeniem. Nasz rzeźbiarz *Oleszczyński Władysław* (brat sztycharza Antoniego) wykończył tam dziwny piękności posąg *Trepki*. (*G. W.*)

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 28 kwietnia.

Umieszczony w *Gazecie Zagrzebskiej* list z *Gospich* (na granicy Bosnii) pod datą 15 kwietnia, donosi, iż znowu dnia 10 b. m. była krwawa utarczka z Turkami w *Lusichaci* przy kordonie Likańskim. O godzinie 9tej trana zaczął się spokojnie handel; między innemi kilku ludzi ze straży miejscowej przybyło także dla kupienia potrzebnej żywności. Około godziny 11stej jeden Turek, niewiadomo z jakiej przyczyny, bez najmniejszego z naszej strony powodu, wystrzelił z pistoletu na powietrze, a na ten znak, który musiał być umówionym, wszyscy Turcy w liczbie blisko 500, natychmiast wystrzelili z pistoletów swoich do handlujących i straży. W stoczony utarczce zginęło 10 Turków i 36 raniono. Z naszej strony mieliśmy 7 poległych i 27 ranionych; między ostatniemi jest kapitan *Baidęta* z pułku Likańskiego. Napastnicy zostali odparci. (G.W.)

F R A N C Y A.

Paryż dnia 25 kwietnia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Według *Niemieckiej Powszechny Gazety*, celem wysłania Pana *Michaud* do Turcyi, ma być żądanie zwrotu *Jerozolimy* dla Francyi; lecz niewiadomo, czyli na rzecz rodziny *Lusignan*, lub na rzecz samego Monarchy.

Gazeta Francyi donosi, iż Hiszpani naprawili warownie *Santjago* przy *Algesiras*, w bliskości *Gibraltaru*, i na wałach postawili 24 dział wielkiego kalibru; zdaje się, iż rząd hiszpański ma zamiar naprawić także szaniec pod *St. Roch*.

— Dnia 26 —

Xiążę *Delfin* przybędzie dnia trzeciego maja do *Tulonu*. Tegoż dnia i nazajutrz odprawi się ogólny przegląd całego wojska lądowego i morskigo, przeznaczonego do wyprawy, które wkrótce potem wsiądzie na okręty. Jeżeli wiatr będzie pomyślny, tak, iżby eskadra natychmiast wypłynąć mogła, w tym razie wspomniany Xiążę żyć sobie dnia 4 maja być obecnym przy podniesieniu kotwic. Dnia 5 wróci Xiążę do *Marsylii*, a dnia 15 do tutejszej stolicy.

Zapewniają, iż dywizya odwodowa pod *Tulonem* i *Marsylią*, składać się będzie z 3 brygad, każda brygada z 2 pułków, tudzież 2 kompanij saperów i minerów, i z jednej baterji.

Wiele cudzoziemców i tutejszych mieszkańców uda się do *Tulonu*, celem znajdowania się przy odplynieniu wyprawy. Pojazdy osobowe, idące ku południowi, napełnione są od kilku dni mnóstwem podróżnych.

Jeżeli Egipt nie da pomocy przeciw *Algierowi*, to pewnie zakaz Sultana nie będzie jedyną tego przyczyną. Pominięto tu bardzo ważną okoliczność: *Mehmet Ali* z powodu swych spekulacyi jest przywiązany do interesu Anglii. Posiada on akcyje Towarzystwa Wschodnio-Indyjskiego, i pobudce tej poświęcił nader ważny cel polityczny. Anglicy bowiem zaczęli hywać regularnie w *Medynie*, której *Mehmet* jest Panem, i którą słusznie uważa jako klucz do Arabii. Basza oświadczył swą niechęć z tego względu; lecz dał się uspokoić, gdy mu powiedziano, iż podróże te są przedsiębrane na rzecz towarzystwa, i że zatem dla niego będą korzystne. Odtąd Anglicy rozszerzyli swe badania hydrograficzne aż do północnych brzegów morza Czerwonego; zagrażają więc razem Egiptowi i Arabii; jednak Basza nie zważa na to: gdyż, jak się zdaje, mniema, iż mu są najpotrzebniejsze gotowe pieniądze do wykonania planów względem organizacyi kraju, a może i do innego przedsięwzięcia, to jest: zyskania niepodległości, które, choć troskliwie tożone, nie uszło baczości polityków. Jakżeby *Mehmet Ali* nie miał działać na korzyść Anglii wtenczas, kie-

dy (jak mówią) wątpliwe są stosunki Towarzystwa Wschodnio-Indyjskiego? Być może, iż Pan *Michaud* udał się do Lewantu, dla utrzymania w równowadze wpływu Anglii.

Ciało *s. Wincentego de Paula* przeniesiono tu wczoraj w uroczystej procesyi z kościoła *Metropolitaneznego* do kaplicy *Lazarystów*, których założycielem był, jak wiadomo, ten Święty. Procesya trwała od godziny 1wszej do 5tej. Truna srebrna, w której Święty leżał, w ornacie axamitnym, kosztowała 60,000 franków. Nieśli ją członkowie bractwa *s. Genowefy*. Procesya zatrzymywała się przy trzech ołtarzach. Wiele mieszkańców swoje domy. Mały deszcz przerwał ją na chwilę; wreszcie odbyła się z największą spokojnością i porządkiem. Król Jmć oświadczył, iż zwiedzając dnia 29 b. m. dom *Inwalidów*, wstąpi do kaplicy *Lazarystów*, dla odprawienia modlitwy przy trunie *s. Wincentego de Paula*.

A N G L I A.

London, dnia 26 kwietnia.

Hrabia *Aberdeen*, Minister spraw zagranicznych, wezwał wczoraj wszystkich Ministrów obecnych w stolicy, aby przybyli do niego, i naradzał się z nimi przez 3 godziny.

— Dnia 29 —

Pomimo różnych a sprzecznych z sobą doniesień, utrzymują powszechnie, iż Monarcha jest niebezpiecznie chory, i obawiają się o życie jego. Handel niezmiernie na tym cierpi; damy niechęć sobie sprawić ubiorów wiosennych, lubo ie do tegopiękna pogoda wzywa; co chwila bowiem spodziewają się, iż będą musiały przywdziać żałobę; przeciwnie zaś kupy obawiają się zakupować na spekulacyą czarne materye, gdyż mają doniesienia, że Król Jmć powraca do zdrowia. (G.W.)

— Dnia 1 maja. —

X. Leopold po powrocie swoim udał się niezwłocznie do *Windsor*, chcąc się dowiedzieć o zdrowiu Króla Jmci.

Wychodzące teraz codziennie biuletyny mówią ciągle o utrudnieniu, iakiego Król w oddychaniu doznaie, a jednak nie donoszą, co jest istotną tego przyczyną, czy choroba płucowa, czy też puchlina wodna w piersiach. Obawiają się więc niezmiernie o skutki dalsze, iakkolwiek nie ma już nadziei, aby Król tego roku przybył do *Londonu*, że jednakże choroba nie jest bardzo niebezpieczną, okazaie się ztąd, że Król wczoraj i onegdaj podpisywał już niektóre akta, przyjął u siebie Xiącia *Wellingtona*. Poźniejsze biuletyny w zatrważającym stanie wystawiają zdrowie królewskie. (Kor. War.)

T U R C Y A.

Stambuł, dnia 10 kwietnia.

Ogłoszona w święta *Bayramu* lista urzędników tureckich nie obeymuje znaczney odmiany. Pierwszy raz opuszczono w niej *Baszostwo Morei*. Na *Sandżakostwie Lepantu* potwierdzony jest *Ibrahim Basza*, a na *Sandżakostwie Negreponu* potwierdzony *Omer Basza*. Objęte są także wszystkie prowincye i twierdze w Europie i Azji, gdzie się jeszcze wojska *Rossyjskie* znajdują.

Czwartego dnia po świętach *Bayramu*, Ministrowie i wyżsi urzędnicy, którzy zostali potwierdzeni, złożyli hołd uszanowania Sultanowi, bawącemu jeszcze w koszarach *Ramis Cyslik*. Nie było jednak zwyczajnych dawniey rozrywek, ani też obrótów wojskowych, które od kilku lat ich miejsce zastąpiły.

Po nadejściu łagodniejszej pory roku i otworzeniu żeglugi, cena piecowszych potrzeb życia, a mianowicie zboża, znacznie spadła; z powodu tylko grassniącey w kilku prowincyach zarazy na bydło, daje się jeszcze czuć brak mięsa. (G.W.)

Pozwolono drukować. Z polecenia *J.W. Litewskiego* Wojennego Gubernatora. *Andrzej Bucharski* Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK